

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของการศึกษา

ในบทนี้จะกล่าวถึงสภาพทั่วไปของจังหวัดนครศรีธรรมราช ลักษณะทั่วไปของเกษตรกร สภาพการผลิตของเกษตรกร ตลอดจนขั้นตอนการปลูกไม้สนประดิพัทธ์

สภาพภูมิประเทศ และสภาพทั่วไปของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางตอนกลางของภาคใต้ ห่างจากกรุงเทพมหานคร 780 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 9,942,502 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,214,064 ไร่ มีพื้นที่มากเป็นอันดับที่ 16 ของประเทศ หรือประมาณ ร้อยละ 1.98 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ที่ตั้งของตัวจังหวัด ตั้งอยู่ประมาณละติจูด 9 องศาเหนือ และลองจิจูด 100 องศาตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดสุราษฎร์ธานีและอ่าวบ้านดอน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดตรัง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดกระบี่

การปกครองและประชากร

จังหวัดนครศรีธรรมราชมีเนื้อที่ทั้งหมด 9,942,502 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรของจังหวัด ในปี 2548 รวมทั้งสิ้น 1,504,420 คน แยกเป็นชาย 747,639 คน คิดเป็นร้อยละ 49.70 หญิง 756,781 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 แบ่งการปกครองออกเป็น 21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 165 ตำบล (ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2549)

ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่มา: กลุ่มข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช (2549)

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างไปตามลักษณะของเทือกเขานครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเทือกเขาที่มีความยาวตามแนวยาวของคาบสมุทร เป็นผลให้ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ

1. บริเวณเทือกเขาตอนกลาง

ได้แก่ บริเวณเทือกเขานครศรีธรรมราช มีอาณาเขตตั้งแต่ตอนเหนือของจังหวัดลงไปถึงตอนใต้สุด บริเวณพื้นที่ของอำเภอที่อยู่ในเขตเทือกเขาตอนกลางได้แก่ อำเภอลิขิต อำเภอขนอม อำเภอท่าศาลา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอลานสกา อำเภอพรหมคีรี อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ และอำเภอพระพรหม ในเขตเทือกเขานี้มีภูเขาสูง สุดในจังหวัด คือ เขาหลวง ซึ่งสูงประมาณ 1,835 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล

นอกจากนี้เทือกเขาดังกล่าวยังเป็นเส้นแบ่งเขตอำเภอ ระหว่างอำเภอทุ่งสง อำเภอฉวาง กับอำเภอชะอวด อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอลานสกา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอพรหมคีรี อำเภอท่าศาลา และเป็นเส้นแบ่งเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช กับอำเภอบ้านนาสาร อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี อีกด้วย

2. บริเวณที่ราบชายฝั่งด้านตะวันออก

ได้แก่ บริเวณตั้งแต่เทือกเขาตอนกลางไปทางตะวันออกถึงฝั่งทะเลอ่าวไทยจำแนกได้เป็น 2 ตอน คือ ตั้งแต่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราชลงไปทางใต้ เป็นที่ราบ ที่มีความกว้างจาก บริเวณเทือกเขาตอนกลางไปถึงชายฝั่งทะเลระยะทางประมาณ 95 กิโลเมตร มีแม่น้ำลำคลอง ที่มีต้นน้ำเกิดจากบริเวณเทือกเขาตอนกลางไหลลงสู่อ่าวไทยหลายสาย นับเป็นที่ราบ ซึ่งมีค่าทางเศรษฐกิจของจังหวัด สำคัญได้แก่ แม่น้ำปากพนัง และมี คลองสายเล็ก ในเขต อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อีกหลายสาย เช่น คลองปากพญา และคลองท้ายวัง เป็นต้น อีก บริเวณหนึ่ง คือตั้งแต่อำเภอท่าศาลาขึ้นไปทางทิศเหนือ เป็นบริเวณฝั่งแคบ ๆ ไม่เกิน 15 กิโลเมตร อำเภอที่อยู่ในเขตที่ราบด้านนี้ คือ

อำเภอขนอม อำเภอสิชล อำเภอท่าศาลา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร และอำเภอชะอวด

3. บริเวณที่ราบด้านตะวันตก

ได้แก่ บริเวณที่ราบระหว่างเทือกเขานครศรีธรรมราช และเทือกเขาบรรทัด จึงมีลักษณะเป็นเนินเขาอยู่เป็นแห่ง ๆ อำเภอที่อยู่บริเวณที่ราบด้านนี้ คือ อำเภอพิปูน อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอฉวาง อำเภอนาบอน อำเภอบางขัน อำเภอถ้ำพรรณรา และอำเภอทุ่งสง ลำน้ำสำคัญได้แก่ ต้นน้ำของแม่น้ำตาปี ไหลผ่าน อำเภอพิปูน อำเภอฉวาง และอำเภอทุ่งใหญ่ นอกจากนี้ยังมีลำน้ำที่เป็นต้นน้ำของแม่น้ำตรังอีกด้วย คือน้ำตกโยง และคลองวังหีบ ซึ่งไหลผ่าน อำเภอทุ่งสง ไปยังอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง และออกทะเลอันดามัน ที่อำเภอกันตัง

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของนครศรีธรรมราช จากสภาพที่ตั้งใกล้เส้นศูนย์สูตร มีภูเขาและเป็นคาบสมุทรทั้งสองด้าน กล่าวคือ ด้านตะวันออกเป็นทะเลจีนใต้ มหาสมุทรแปซิฟิก ด้านตะวันตกเป็นทะเลอันดามันมหาสมุทรอินเดีย ทำให้นครศรีธรรมราช ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมจากมหาสมุทรอินเดียและพายุหมุนเขตร้อน จากทะเลจีนใต้ สลับกัน ดังนี้

1. ลมมรสุม ในแต่ละปี จังหวัดนครศรีธรรมราชจะได้รับอิทธิพลของลมมรสุม ดังนี้

1.1 ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ลมนี้มีทิศทางพัดผ่านมหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามันเข้าสู่ประเทศไทย บริเวณชายฝั่งตะวันตกจึงมีฝนตกชุก ในส่วนของจังหวัด นครศรีธรรมราช นั้น เนื่องจากมีเทือกเขาทางตะวันตกและตอนกลางเป็นแนวกั้นทิศทางลม ทำให้ฝนตกไม่มากนัก อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะอยู่ในช่วงประมาณ เดือน พฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม

1.2 ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ลมนี้พัดผ่านอ่าวไทยเข้าสู่ภาคใต้ ทำให้เกิดฝนตกชุกในจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด ตั้งอยู่ในด้านรับลมของ

เทือกเขา อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะทำให้ฝนตกมากในช่วงประมาณเดือน พฤศจิกายน - มกราคม

2. พายุหมุนเขตร้อนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อลักษณะอากาศของจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวคือ พายุหมุนเขตร้อนเป็นระบบความกดอากาศต่ำที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า 2 องศา ละติจูดก่อตัวขึ้นเหนือน่านน้ำในเขตร้อนระหว่างละติจูด ประมาณ 5-20 องศาเหนือ โดยไม่มีระบบ แนวปะทะเข้ามาเกี่ยวข้องและมีการหมุนเวียนชัดเจน ซึ่งตามข้อ ตกลงระหว่างประเทศได้แบ่งชนิด ของพายุหมุนเขตร้อนตามความรุนแรง ซึ่งตามข้อตกลงระหว่างประเทศได้แบ่งชนิดของพายุหมุน เขตร้อนตามความรุนแรง ได้แก่ พายุดีเปรสชัน พายุหมุนเขตร้อน และพายุไต้ฝุ่น

ลักษณะฤดูกาล

นครศรีธรรมราช มี 2 ฤดู คือ

1. ฤดูร้อน อยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน มีอากาศร้อนตลอดฤดูกาล
2. ฤดูฝน แบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่

2.1 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม เป็นช่วงที่รับอิทธิพลมรสุมตะวันตกเฉียงใต้แต่ เนื่องจากมีเทือกเขานครศรีธรรมราชที่สูงชัน เป็นแนวกั้นทิศทางลม จึงมีฝนตกไม่มากนัก

2.2 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-มกราคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงนี้มีฝนตกหนาแน่น

ทรัพยากรธรรมชาติ

สภาพแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากจังหวัดกระบี่ไม่มีแม่น้ำสายใหญ่ แหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัด จึงมีแต่แม่น้ำลำธารสายสั้น ๆ ที่สำคัญดังนี้

1. แม่น้ำ

แม่น้ำปากพอง เกิดจากเทือกเขาบรรทัด ไหลผ่านอำเภอชะอวด อำเภอเชียรใหญ่ และมีสาขาจากอำเภอหัวไทร ไหลมารวมกันที่บ้านปากแพรก กลายเป็นแม่น้ำปากพอง ไหลลงสู่อ่าว นครศรีธรรมราช นับว่าเป็นแม่น้ำที่สำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดมาก โดยเฉพาะทางการเกษตรกรรม บริเวณลุ่มแม่น้ำปากพองและสาขาเป็นบริเวณที่ราบมีพื้นที่มากกว่า 500,000 ไร่ มีโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มแม่น้ำปากพองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แม่น้ำหลวง เป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำตาปี ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราชและเทือกเขาภูเก็ท ไหลผ่านอำเภอวังและอำเภอทุ่งใหญ่ ไปรวมเป็นแม่น้ำตาปี แล้วไหลสู่อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ลำคลอง

คลองปากพูน ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราช บริเวณเขาหลวงทางด้าน ตะวันออกของเทือกเขา ไหลผ่านอำเภอพรหมคีรี อำเภอเมืองแล้วไหลลงสู่อ่าว นครศรีธรรมราช

คลองปากพญา - คลองปากนคร ต้นน้ำเกิดจากแหล่งน้ำหลายสาขาเขตเทือกเขานครศรีธรรมราช ไหลผ่านอำเภอลานสกา อำเภอเมือง ออกทะเลที่ปากพญาเรียกว่าคลองพญา

คลองเสาธร ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราช ในเขตอำเภอลานสกา ไหลผ่าน อำเภออ่อนพิบูลย์ ไหลออกทะเลที่ปากคลองบางจาก

คลองกลาย ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราชในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอนบพิตำ ไหลออกทะเลที่อำเภอท่าศาลา

คลองท่าพน ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราชตอนบน ไหลลงสู่อ่าวไทยที่ อำเภอสิชล

คลองน้ำตกโยง ต้นน้ำเกิดจากภูเขาสามจอม ซึ่งเป็นภูเขาสูงหนึ่งในเขตอำเภอทุ่งใหญ่ ไหลไปเป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำหลวง หรือแม่น้ำตาปี และออกอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คลองท่าเตา ต้นน้ำเกิดจากภูเขาวังหีบ อำเภอทุ่งสง แล้วเข้าอำเภอห้วยยอด อำเภอเมือง ตรัง และออกทะเลอันดามันที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

คลองท่าโลน ต้นน้ำเกิดจากภูเขาปลายเบ็กใกล้ ๆ กับภูเขาวังหีบในอำเภอทุ่งสง เข้าอำเภอห้วยยอด อำเภอเมืองตรัง และออกทะเลอันดามันในเขตอำเภอกันตังที่ป็นห้วย จังหวัดตรัง

สภาพป่าไม้

จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ป่าไม้ 1,601.3 ตารางกิโลเมตร ป่าชายเลน 280.1 ตารางกิโลเมตร รวม 1,881.4 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 18.9 ของพื้นที่จังหวัด (สถิติการป่าไม้ของประเทศไทย 2547, 2548) สภาพป่ามีป่าดงดิบ (ดิบชื้น , ดิบเขา) ป่าพรุ ป่าชายเลน และป่าชายหาด แยกได้ดังนี้

1. อุทยานแห่งชาติ	4 แห่ง	เนื้อที่	564,000 ไร่
2. ป่าสงวนแห่งชาติ	69 ป่า	เนื้อที่	1,924,654 ไร่
2.1 ป่าสงวนแห่งชาติ			
2.1.1 ป่าดงดิบ (ดิบชื้น, ดิบเขา)	56 ป่า	เนื้อที่	1,673,986.50 ไร่
2.1.2 ป่าพรุ	4 ป่า	เนื้อที่	165,825.50 ไร่
2.1.3 ป่าชายเลน, ป่าชายหาด	9 ป่า	เนื้อที่	84,842 ไร่
2.2 ป่าสงวนแห่งชาติที่มอบให้ ส.ป.ก.	57 ป่า	เนื้อที่	735,333 ไร่
3. พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์	จำนวน 2 แห่ง	เนื้อที่	222,756 ไร่
4. พื้นที่อนุญาตใช้ประโยชน์	จำนวน 172 ราย	เนื้อที่	68,326 ไร่
5. พื้นที่ป่าไม้ย้อนหลัง 10 ปี		เนื้อที่	796,250 ไร่

สภาพดิน

จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่ 62.4 ล้านไร่ ดินมีลักษณะแตกต่างกันตามเขตพื้นที่ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินคละ ซึ่งส่วนหนึ่งจะเหมาะปลูกไม้ยืนต้น ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ปลูกยางพารา รองลงมาเหมาะแก่การทำนา ลักษณะของความอุดมสมบูรณ์จากธรรมชาติหลากหลายจนมีทรัพยากรดินที่แตกต่างกันถึง 7 กลุ่มคือ กลุ่มดินนา ดินทราย ดินตื้น กลุ่มดินคละ กลุ่มดินมีสภาพเป็นกรด กลุ่มดินพรุ พื้นที่ภูเขา

สภาพเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจโดยทั่วไปของจังหวัดขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการเกษตรกรรม

จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่ทั้งหมด 6,214,064 ไร่ พื้นที่ถือครองการเกษตร 3,062,459 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 49.28 ของพื้นที่ทั้งหมด ในปีการการเพาะปลูก 2547/2548 พื้นที่การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ยางพารา ข้าว มะพร้าว มังคุดและปาล์มน้ำมัน รายละเอียดดังนี้

ข้าวนาปี พื้นที่ปลูก 598,942 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 545,131 ไร่ ผลผลิต 284,635 ตัน

ยางพารา พื้นที่ปลูก 1,496,374 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 1,244,404 ไร่ ผลผลิต 351,521 ตัน

มะพร้าว พื้นที่ปลูก 119,236 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 116,665 ไร่ ผลผลิต 151,134,800 ผล

มังคุด พื้นที่ปลูก 85,449 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 61,649 ไร่ ผลผลิต 60,457 ตัน

ปาล์มน้ำมัน พื้นที่ปลูก 28,906 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 25,048 ไร่ ผลผลิต 72,947 ตัน

นอกจากพื้นที่เศรษฐกิจข้างต้นแล้วก็ยังมี ไม้ผลชนิดอื่น ได้แก่ ลองกอง ส้มโอ เงาะ ทุเรียน ถั่วลิสงน้ำว่า พริก หอม (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2548)

ด้านการประมง

สำหรับการประมงในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีทั้งประมงน้ำเค็มและน้ำจืด

1. การประมงทะเล ส่วนใหญ่ทำบริเวณชายฝั่งในพื้นที่ 6 อำเภอ คือ เมือง ปากพนัง หัวไทร ท่าศาลา สิชล และขนอม สัตว์น้ำที่จับได้ คือ ปลาทุ ปลาปลิง ปลาเบญจพรรณ ปลาเป็ด กุ้ง ฯลฯ รวมจำนวน 828,802 ตัน มูลค่าผลผลิต 1,971.36 ล้านบาท และการเลี้ยงกุ้งทะเล จากข้อมูลการขึ้นทะเบียนฟาร์ม ในพื้นที่ 8 อำเภอ คือ เชียงใหญ่ ปากพนัง เมือง สิชล ขนอม ท่าศาลา หัวไทร และเฉลิมพระเกียรติ จำนวนเกษตรกร 7,348 ราย พื้นที่การเลี้ยง 61,656.5 ไร่ 13,488 บ่อ ผลผลิต 17,797.21 ตัน มูลค่า 2,669.58 ล้านบาท

2. การประมงน้ำจืด สัตว์น้ำที่จับได้ คือ ปลาช่อน ปลาดุก ปลาหมอ ปลาตะเพียน ปลานิล ปลาไน ปลาสดิด ปลาสาวย ปลาไหล กุ้งก้ามกราม กุ้งฝอย ปลาแรด ตะพาน้ำ และสัตว์น้ำอื่น ๆ รวม 4,691 ตัน มูลค่าผลผลิต 204.06 ล้านบาท

ด้านการปศุสัตว์

ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีครัวเรือนเลี้ยงปศุสัตว์ทั้งหมดของการสำรวจของ ปี 2548 จำนวน 90,929 ราย ส่วนใหญ่จะเลี้ยงโคนม โคเนื้อ กระบือ สุกร แพะ ฯลฯ

สภาพทั่วไปของอำเภอปากพ่อง

ที่ตั้งและอาณาเขต

ปากพ่องเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ประมาณ 459.91 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 287,443.75 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จดอ่าวไทย
ทิศใต้	ติดอำเภอหัวไทร และอำเภอเชียรใหญ่
ทิศตะวันออก	จดอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

ลักษณะภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา ไม่มีภูเขาหรือเนินสูงด้านตะวันออก ติดกับอ่าวไทย มีสันทรายแคบๆ ทอดยาวจากทิศใต้ไปทิศเหนือกว้างประมาณ 200-300 เมตร ยาวประมาณ 44 กิโลเมตร เหมาะสำหรับการทำสวนมะพร้าว ด้านทิศเหนือเป็นพื้นที่บริเวณขอบอ่าวปากพ่องตั้งแต่ปลายแหลมตะลุมพุก ปากบางจาก เป็นดินเลนนั้นเดิมขึ้นท่วมเป็นป่าชายเลน อ่าวปากพ่องกว้างประมาณ 10 กิโลเมตร ยาวประมาณ 17 กิโลเมตร

การปกครองและประชากร

อำเภอปากพ่องแบ่งการปกครองออกเป็น 17 ตำบล 142 หมู่บ้าน 1 เทศบาล 17 อบต. มีประชากรทั้งสิ้น 115,399 คน เป็นชาย 57,946 คน คิดเป็นร้อยละ 50.21 เป็นหญิง 57,453 คน คิดเป็นร้อยละ 49.79 (สำนักงานเกษตรอำเภอปากพ่อง, 2548)

สภาพเศรษฐกิจ

ลักษณะการประกอบอาชีพของประชากรในอำเภอปากพ่องส่วนใหญ่ร้อยละ 28.73 มีอาชีพทำนา รองลงมาคือสวนไม้ผลและไม้ยืนต้นประมาณร้อยละ 7.28 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การใช้ประโยชน์จากที่ดินของเกษตรกรอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2548

กิจกรรม	จำนวน(ไร่)	ร้อยละ
นาข้าว	82,568	28.73
นาปี 79,939		
นาปรัง 2,629		
พืชผัก	16,876	5.87
ไม้ผลและไม้ยืนต้น	20,929	7.28
อื่นๆ	167,071	58.12
รวม	287,444	100.00

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (2547)

**สภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกไม้สนประดิพัทธ์ผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจใน
ท้องที่อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2547**

เพศ อายุ การศึกษา

จากการสำรวจพบว่าหัวหน้าครอบครัวเป็นชาย 17 คน เป็นหญิง 13 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 และ 43.33 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวน 19 คน และช่วงอายุ 51-60 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 และ 23.33 ของเกษตรกรหัวหน้าครอบครัวทั้งหมด ตามลำดับ รองลงมาคือช่วงอายุ 40-50 ปี มีจำนวน 3 คน และช่วงอายุต่ำกว่า 40 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และ 3.33 ตามลำดับ ส่วนทางด้านการศึกษา นั้น หัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในช่วงต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.33 มัธยมต้นมีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.00 และมัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.33 และปริญญาตรีมีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.33 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของหัวหน้าครอบครัวในครอบครัวในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2547

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	17	56.67
หญิง	13	43.33
รวม	30	100.00
<u>ช่วงอายุ(ปี)</u>		
ต่ำกว่า 40 ปี	1	3.33
40-50 ปี	3	10.00
51-60 ปี	7	23.33
มากกว่า 60 ปี	19	63.33
รวม	30	100.00
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ต่ำกว่าป. 6	25	83.33
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	10.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย - อนุปริญญา	1	3.33
ปริญญา	1	3.33
รวม	30	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ลักษณะและขนาดของการถือครองที่ดิน

จากการสำรวจลักษณะของการถือครองที่ดินของเกษตรกรที่ทำสวนไม้สนประดิพัทธ์ในท้องที่ที่ทำการศึกษพบว่า เกษตรกรตัวอย่างทุกรายมีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเองทั้งหมดและเสียภาษีที่ดินในอัตราไร่ละ 3 บาทต่อปี

สำหรับขนาดการถือครองที่ดินที่เกษตรกรทำการผลิตอยู่นั้น จะแบ่งออกเป็น 3 ขนาดคือ ขนาดเล็กต่ำกว่า 10 ไร่ ขนาดกลาง 11-20 ไร่ และขนาดใหญ่ 20 ไร่ขึ้นไป ซึ่งจากการสำรวจ

พบว่าเกษตรกรมีขนาดการถือครองที่ดินขนาดต่ำกว่า 10 ไร่ จำนวน 9 ครอบครั้ว คิดเป็นร้อยละ 30 เกษตรกรที่ขนาดกลาง 11-20 ไร่ จำนวน 17 ครอบครั้ว คิดเป็นร้อยละ 56.67 และขนาดใหญ่ 20 ไร่ขึ้นไป จำนวน 4 ครอบครั้ว คิดเป็นร้อยละ 13.33

ตารางที่ 9 สภาพทั่วไปของเกษตรกร โดยแยกตามขนาดพื้นที่ของไม้สนประดิพัทธ์ใน
อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2547

ขนาด	ขนาดพื้นที่ปลูก (ไร่)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	1-10	9	30
ขนาดกลาง	11-20	17	56.67
ขนาดใหญ่	มากกว่า 20	4	13.33
รวม		30	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

การใช้ประโยชน์จากที่ดินทำการเกษตร

การใช้ประโยชน์จากที่ดินทำการเกษตรของเกษตรกรที่สำรวจพบว่า เป็นที่ดินสำหรับทำสวนไม้สนประดิพัทธ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.47 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด รองลงมาคือทำนา ปล่อยว่างเปล่า สวนมะพร้าว สวนส้มโอ ปลูกผัก และทำนาถุ้ง คิดเป็นร้อยละ 25.78 21.69 3.16 3.14 2.86 และ 1.09 ตามลำดับ (ตารางที่ 10) และจากการสำรวจพบว่าอาชีพหลักของเกษตรกรที่ปลูกไม้สนประดิพัทธ์ ร้อยละ 60 ทำนา ร้อยละ 10 ทำสวนส้มโอ ร้อยละ 10 ค้าขาย ร้อยละ 6.67 รับราชการ และที่เหลือเป็นร้อยละ 13.33 ประกอบอาชีพอื่นๆ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 การใช้ที่ดินของเกษตรกรที่ปลูกไม้สนประดิพัทธ์ ในอำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2547

กิจกรรม	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่เฉลี่ยต่อครัวเรือน
สวนไม้สนประดิพัทธ์	304	41.47	10.13
ทำนาข้าว	189	25.78	6.30
ปล่อยว่างเปล่า	159	21.69	5.30
สวนมะพร้าว	29	3.96	0.97
สวนส้มโอ	23	3.14	0.77
ปลูกผัก	21	2.86	0.70
ทำนาถั่ว	8	1.09	0.27
รวม	733	100.00	24.43

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 11 อาชีพหลักของเกษตรกรที่ทำการสำรวจในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ปี 2547

อาชีพหลัก	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ทำนา	18	60.00
ทำสวนส้มโอ	3	10.00
ค้าขาย	3	10.00
รับราชการ	2	6.67
อื่นๆ	4	13.33
รวม	30	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

สินเชื่อ แหล่งสินเชื่อ และวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินของเกษตรกร

การลงทุนปลูกไม้สนประดิพัทธ์เป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูง และใช้เวลา 5 ปีกว่าจะได้รับผลผลิต แต่เนื่องจากการปลูกไม้สนประดิพัทธ์เกษตรกรได้รับทุนสนับสนุนจากกรมป่าไม้และใช้เงินทุนในการปลูกของตัวเองบางส่วน ซึ่งในส่วนของเกษตรกรที่ใช้ทุนปลูกเองจะไม่มีปัญหาเรื่องเงินทุน จากการสำรวจการกู้ยืมเงินของเกษตรกรตัวอย่างที่ปลูกไม้สนประดิพัทธ์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 ราย พบว่าเกษตรกรกู้ยืมเงินมาปลูกไม้สนประดิพัทธ์ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.22 กู้ยืมเพื่อวัตถุประสงค์อื่นจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.56 และเกษตรกรที่กู้ยืมเงินทั้งมาปลูกไม้สนประดิพัทธ์และกู้ยืมเงินเพื่อวัตถุประสงค์อื่นจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.22 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ปลูกไม้สนประดิพัทธ์

ตารางที่ 12 สินเชื่อในการผลิตของเกษตรกรที่ปลูกไม้สนประดิพัทธ์ ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2547

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เกษตรกรที่กู้ยืมเงินมาปลูกไม้สนประดิพัทธ์	2	22.22
เกษตรกรที่กู้ยืมเงินเพื่อวัตถุประสงค์อื่น	5	55.56
เกษตรกรที่กู้ยืมเงินมาปลูกไม้สนประดิพัทธ์ และเกษตรกรที่กู้ยืมเงินเพื่อวัตถุประสงค์อื่น	2	22.22
รวม	9	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

สำหรับแหล่งสินเชื่อจากการสำรวจซึ่งเกษตรกรกู้ยืมเงินนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. จากสถาบันการเงิน โดยกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) และธนาคารพาณิชย์
2. จากแหล่งเงินกู้ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน โดยกู้จากกลุ่มเกษตรกร กองทุนหมู่บ้าน และอื่นๆ

แหล่งสินเชื่อกฎบัตรกู้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ส่วนใหญ่จะกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) มี 3 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 42.86 โดยเสียดอกเบี้ยในการกู้ยืมในอัตรา ร้อยละ 7.50-10.50 ต่อปี กู้จากกองทุนหมู่บ้านจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.86 และกู้จากแหล่งอื่นอีกจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.29

ตารางที่ 13 จำนวนสินเชื่อกู้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นของเกษตรกรที่ปลูกไม้สนประดิพัทธ์ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2547

รายการ	จำนวนรายที่กู้	ร้อยละ	เงินกู้เฉลี่ยต่อรายที่กู้(บาท)
สถาบันการเงิน			
- ธ.ก.ส.	3	42.86	100,000
นอกสถาบันการเงิน			
- กองทุนหมู่บ้าน	3	42.86	20,000
- อื่น ๆ	1	14.29	20,000
รวม	7	100.00	140,000

ที่มา: จากการสำรวจ

การทำสวนไม้สนประดิพัทธ์

ลักษณะทั่วไปของไม้สนประดิพัทธ์

ไม้สนประดิพัทธ์ มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่เกาะชวาประเทศอินโดนีเซีย เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีความสูงประมาณ 10-20 เมตร ไม้ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดรูปกรวยแหลม กิ่งขนาดเล็กทำมุมแหลมกับลำต้น และแตกกิ่งเป็นระเบียบ กิ่งย่อยสีเขียวเรียงกันถี่มากคล้ายรูปเข็มหรือเส้นลวดต่อกันเป็นปล้อง ๆ แต่ละกิ่งยาว 10-20 ซม. เปลือกของลำต้นสีน้ำตาลปนเทา แตกเป็นร่องตื้น ๆ ลอกเป็นแผ่นเล็ก ๆ ห้อยตามลำต้น ชอบขึ้นในดินทรายใกล้ทะเลจนถึงภูเขาสูงถึง 3,100 เมตรจากระดับน้ำทะเล สามารถเจริญเติบโตได้ในดินทรายจนถึงดินเหนียวซึ่งมีความเป็นกรด เป็นด่าง pH 2-8

การเตรียมกล้าไม้

กล้าไม้สนประดิพัทธ์ที่จะใช้ในการปลูก ที่นิยมกันในปัจจุบันจะได้จาก

- หน่อจากราก
- ตอนจากกิ่งที่เกิดจากราก ต้น ยอดของต้น และปลายกิ่ง
- การชำกิ่ง

กล้าไม้ที่ได้จากทั้ง 3 ส่วนข้างต้น จำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ และประสบการณ์พอสมควร จึงจะสามารถดำเนินการได้

การเตรียมพื้นที่ปลูก

ขึ้นอยู่กับพื้นที่แต่ละแห่ง ซึ่งโดยทั่วไปจะทำการไถพรวน และหากเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วม จะต้องทำการยกร่องให้สูงขึ้น ขุดหลุมปลูกขนาด 25 x 25 x 25 ซม. รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยสูตร 15-15-15 และมีระยะปลูก 2 x 2 เมตรขึ้นไป

การปลูก

ปกตินิยมปลูกจากกล้าที่ได้จากกิ่งชำหรือกิ่งตอน ก่อนปลูกจะต้องฉีกถุงพลาสติกออก วางกล้าตรงกลางหลุมให้คอรากอยู่ระดับเดียวกับผิวดินกลบดินและกดรอบ ๆ ให้แน่นและควรจะปลูกในต้นฤดูฝน

ระยะปลูกไม้สนประดิพัทธ์มีความสำคัญมากเพราะจะมีผลโดยตรงกับการลงทุนปลูกสร้างสวนป่าไม้สนประดิพัทธ์ เนื่องจากการเป็นการลงทุนระยะยาว 5-7 ปี จึงตัดไม้ขายได้ ในช่วงปีแรก ๆ จำเป็นจะต้องหาผลประโยชน์จากสวนไม้สนประดิพัทธ์ให้ได้มากที่สุด เช่น การตอนกิ่งจากต้นที่ปลูกแล้ว 1 ปีขึ้นไป เพื่อจำหน่ายหรือเก็บไว้ปลูกในปีต่อ ๆ ไป หรือการปลูกพืชล้มลุกควบคู่ไประหว่างแถว หรือเลี้ยงปลาในกรณีที่มีคูร่องน้ำ ดังนั้น ระยะปลูกไม้สนประดิพัทธ์จึงมีความสำคัญต่อการลงทุนปลูกไม้ชนิดนี้เป็นอย่างมาก การปลูกระยะ 2 x 2 เมตร จะสามารถเก็บผลประโยชน์ได้มากเมื่อตัดขาย เพราะการปลูกระยะนี้จะให้ผลผลิตถึง 400 ต้นต่อไร่ อีกทั้งสามารถทำกิ่งตอนขายได้ในปริมาณมากด้วยและจะเจริญเติบโตทางด้านความสูงเร็วขึ้นในช่วง

ระยะ 3 ปีแรกก็จะตัดไม้ออกขาย ใช้ทำฟืนและไม้ค้ำยันขนาดเล็กได้ โดยตัดออกต้นเว้นต้น ซึ่งจะได้ไม้สูงประมาณ 6-10 เมตร การปลูกระยะ 2 x 3 เมตร เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของไม้สนมากตามที่ได้สำรวจมา และมีวิธีการปฏิบัติสำหรับการปลูกแบบยกร่อง 1 ไร่ จะปลูกได้ถึง 320 ต้น โดยระยะปลูก 2 x 2 เมตรภายในร่อง และห่างกัน 3 เมตรระหว่างร่อง สำหรับพื้นที่ที่ไม่ยกร่องจะปลูกแบบ 2 x 3 เมตร ได้ไร่ละ 266 ต้น ถ้าปลูกระยะ 2 x 4 เมตร ระยะนี้เมื่อคิดผลกำไรจากการขายไม้ออกแล้ว จะได้น้อยกว่าเพราะปริมาณไม้จะได้เพียง 200 ต้นต่อไร่ อย่างไรก็ตามช่วงระยะ 2 x 4 เมตรสามารถปลูกพืชควบได้ดีกว่า และการปลูกระยะ 2 x 4 นี้ ไม้สนจะแตกกิ่งก้านต่อต้นมากกว่า ซึ่งจะเป็นผลดีในการตอนกิ่งขายด้วย

การบำรุงรักษา

เนื่องจากไม้สนประติพัทธ์เป็นไม้โตเร็ว เนื้อไม้แข็งและให้ผลตอบแทนได้เร็ว จำเป็นที่ผู้ทำการปลูกต้องให้ความสนใจในเรื่องการบำรุงดูแลรักษาไม้ที่ปลูก เพื่อที่จะได้ประโยชน์สูงสุด ยังมีผู้เข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการปลูกไม้สนประติพัทธ์ว่าเมื่อปลูกเป็นระยะเวลานานจะทำให้ดินเสื่อมคุณภาพในภายหลัง ตามความจริงแล้วที่รากของไม้สนนี้จะมีปมคล้ายพืชตระกูลถั่ว และยังเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดินเช่นเดียวกับพืชตระกูลถั่ว ปัญหาที่ต้องดูแลที่สำคัญในระยะแรก คือ

1. กำจัดวัชพืช ต้องดูแลอย่าให้วัชพืชคลุมยอดหรือพันกล้า ซึ่งจะทำการเจริญเติบโตของกล้าไม้ที่ปลูกต่ำกว่าปกติ ให้มีการดายวัชพืชรอบ ๆ โคนต้นระยะ 50 ซม. ปีละ 2-3 ครั้ง และใช้วัชพืชที่ตายคลุมโคนต้น เว้นที่ว่างรอบโคนต้น 10 ซม.

2. ไฟ เป็นปัญหาควบคู่กับวัชพืช เพราะวัชพืช เช่น หญ้าคา จะเป็นเชื้อเพลิงได้อย่างดี แนวนกไฟ มีความจำเป็นมากหากปลูกในพื้นที่ที่ไม่มีการยกร่อง

3. การใส่ปุ๋ย เนื่องจากปุ๋ยเป็นวัตถุหรือสารที่ใส่ลงดิน มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ธาตุอาหารเพิ่มเติมแก่พืช เพื่อให้พืชได้มีธาตุอาหารเพียงพอแก่ความต้องการที่จะให้ผลผลิตสูงที่สุด แต่ไม้สนประติพัทธ์เป็นไม้โตเร็วชนิดหนึ่งที่สามารถเจริญงอกงามได้ดีในดินทราย ทนต่อสภาพอากาศแห้งแล้งได้ดีกว่าสนทะเล การปลูกสร้างสวนป่าไม้สนประติพัทธ์บนมูลดินเหมืองแร่ ควรมีการใช้ปุ๋ย สูตร 15-15-15 ประมาณ 0.5 กก./ต้น/3 ปี

4. การลิดกิ่งแต่งกิ่งและการตัดสาขายาระยะควรทำการลิดกิ่ง เมื่ออายุ 2-3 ปี และควรมีการตัดสาขายาระยะเมื่อมีเรื้อนยอดชิดกันเมื่ออายุ 4-5 ปีขึ้นไป

แม้ว่าการปลูกไม้สนประดิพัทธ์ที่กำลังแพร่หลายกันอยู่ในปัจจุบันจะไม่มีโรค และแมลงรบกวนมากก็ตาม แต่บางท้องที่ที่มีรายงานมาบ้างแล้วถึงศัตรูของไม้สนประดิพัทธ์ ได้แก่ ปลวกกัดกินรากอ่อนและจิ้งหรีดกัดกินลำต้น สำหรับจิ้งหรีดป้องกันโดยการใช้ยามาแมลงฉีดป้องกันได้ ส่วนปลวกนั้นถ้าปรากฏว่ามีระบามาก ก็ใช้กล้าไม้สนที่มีดินหุ้มรากในถุงพลาสติก (สนชำ) แช่น้ำยาปราบศัตรูพืชพวกแคโรตริน ละลายเจือจางนานประมาณ 12 ชั่วโมง แล้วเอาขึ้นปล่อยให้แห้งไว้ประมาณ 6-12 ชั่วโมง จึงนำไปปลูก หรือใช้เกลือป่นผสมปูนขาวโรยบริเวณหลุม ก็จะป้องกันปลวกได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตามการป้องกันการระบาดของโรคและแมลงโดยธรรมชาติอีกวิธีหนึ่งก็คือการปลูกพืชหรือต้นไม้ป่าชนิดอื่นปะปนเข้าไปด้วย

ประโยชน์

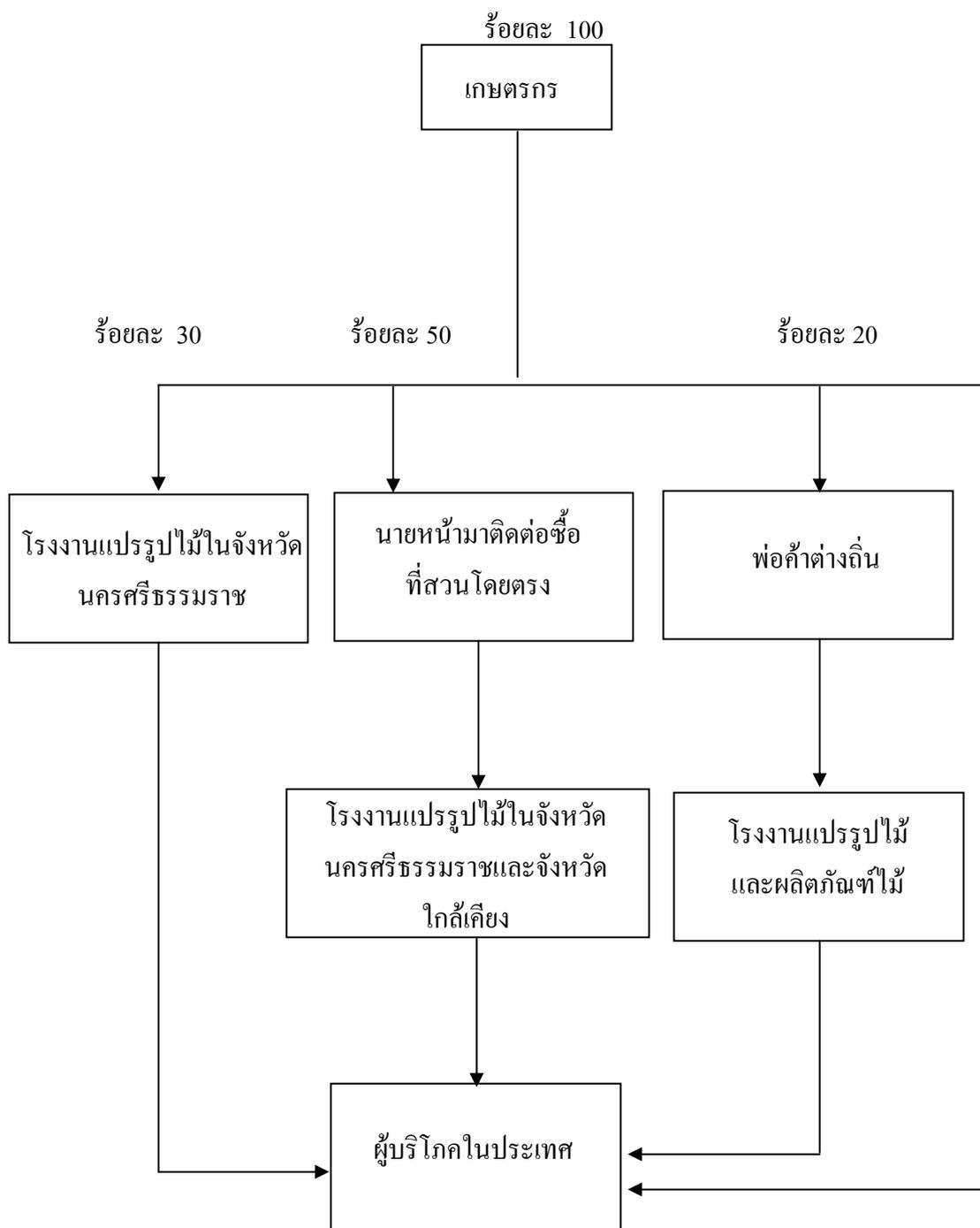
ประโยชน์ของเนื้อไม้สนประดิพัทธ์จะมีเนื้อไม้สีขาวแกมเหลือง มีเส้นตรงขนานกับแกน มีความแข็งแรงพอสมควร แต่เลื่อยไสกบตัดแต่งง่าย มีความทนทานตามธรรมชาติ 3-6 ปี สามารถอาบน้ำยาเข้าไปในเนื้อไม้ได้ง่าย ทำให้เพิ่มความทนทานขึ้นได้อีก การนำมาใช้ประโยชน์ใช้ได้หลายอย่าง เช่น เสาโป๊ะ เสากระโดงเรือ ไม้ค้ำยันในการก่อสร้าง ทำพื้นและถ่าน ซึ่งจะให้ความร้อนสูงพอ ๆ กับไม้โกงกาง และไม้แตกประทุเช่นเดียวกัน ถ้าเป็นไม้ขนาดใหญ่ทำเป็นไม้กระดานและไม้ฝาได้ นอกจากนี้ยังเลื่อยแปรรูปเป็นไม้แปรรูปขนาดเล็กทำเฟอร์นิเจอร์ ปาร์เก้ นอกจากการใช้ประโยชน์ในเรื่องเนื้อไม้แล้ว ประโยชน์ด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะเป็นไม้พืชนอกจากนี้ยังนิยมปลูกเป็นไม้ประดับทั่วไป ปลูกเป็นแนวกันลมหรือปลูกเป็นแถวเป็นแนวตามถนน บางทีอาจจะตัดแต่งให้เป็นรูปต่าง ๆ เพื่อให้เข้ากับสถานที่นั้น ๆ (ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน , สำนักส่งเสริมการปลูกป่า , กรมป่าไม้ :2536)

การตลาดไม้สนประดิษฐ์

วิถีตลาดไม้สนประดิษฐ์

เกษตรกรที่ปลูกไม้สนประดิษฐ์ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยร้อยละ 50 ขายไม้สนประดิษฐ์ให้กับนายหน้าที่มาติดต่อที่สวน โดยนายหน้าเหล่านี้จะมาจากโรงงานแปรรูปไม้ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำไปแปรรูปตามความต้องการของตลาดและขนาดของไม้สนประดิษฐ์ขายปลีกทั่วไปและขายส่งในตัวจังหวัดต่อไป และร้อยละ 30 จะขายให้กับโรงงานแปรรูปไม้ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเกษตรกรจะไปติดต่อทางโรงงานแปรรูปในตัวจังหวัดเองและประมาณร้อยละ 20 เกษตรกรขายให้กับพ่อค้าต่างถิ่นที่มาติดต่อซื้อเป็นครั้งคราวโดยพ่อค้าเหล่านี้จะมาติดต่อขอซื้อไม้สนประดิษฐ์จากเกษตรกรที่ครบกำหนดการตัดฟันและตกลงราคาโดยนายหน้าจะมีแรงงานตัดฟันและการขนส่งมาเสนอด้วย ซึ่งแรงงานเหล่านี้จะมีค่าแรงสูงกว่าแรงงานปกติประมาณ 2-3 เท่าตัว เนื่องจากพ่อค้าเหล่านี้ได้รวมค่าอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งค่าขนส่งขึ้นรถบรรทุกด้วย (ภาพที่ 2)

สำหรับการกำหนดราคานั้น จากการสำรวจพบว่า ราคาไม้สนประดิษฐ์ที่เกษตรกรขายได้นั้นส่วนใหญ่พ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคาถึงร้อยละ 73.33 ส่วนที่เหลือร้อยละ 26.67 จะกำหนดตามราคาตลาด ซึ่งกรณีที่พ่อค้าเป็นคนกำหนดราคานั้น จะกำหนดตามขนาดความยาวและเส้นรอบวงของไม้สนประดิษฐ์ โดยไม้สนประดิษฐ์ขนาดเล็กมีเส้นรอบวง 5-6 นิ้ว จะซื้อขายในราคา 150-180 บาท และไม้สนประดิษฐ์ขนาดเส้นรอบวงประมาณ 7-8 นิ้ว จะซื้อในราคา 200-240 บาท แต่จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรโดยส่วนใหญ่จะขายหมากแปลงที่มีการซื้อขายกันในพื้นที่ ไม้สนประดิษฐ์อายุ 5-6 ปี จำนวน 400 ต้นต่อไร่ จะขายกันในราคาประมาณ 40,000 บาทต่อไร่ คิดเป็นราคา 100 บาทต่อต้น การนำไปใช้ประโยชน์ก่อนโคนนำไปแปรรูป ก่อนกลางเป็นไม้เสาเข็มและท่อนปลายจะทำเป็นไม้ค้ำยัน

ภาพที่ 2 วิธีการตลาดของไม้สนประติพันธ์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่มา: จากการสำรวจ

ปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนไม้สนประดิพัทธ์

ปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนไม้สนประดิพัทธ์ที่เกษตรกรผู้ลงทุนต้องเผชิญนั้น ทั้งปัญหาทางด้านการผลิตและการตลาด แต่ส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางด้านการผลิต ซึ่งจากการสำรวจและสอบถามความเห็นคิดเป็นของเกษตรกรตัวอย่าง ทำให้สามารถรวบรวมปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. ปัญหาทางด้านการผลิต

ปัญหาทางด้านการผลิตที่เกษตรกรพบมากที่สุดคือ ปัญหาน้ำท่วมสวนไม้สนประดิพัทธ์ มีจำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.67 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งปัญหานี้เกิดจากช่วงเดือน ตุลาคม - มกราคม บริเวณพื้นที่อำเภอปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช จะได้รับอิทธิพลของลม มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ฝนตกหนักในช่วงนี้ แต่การที่ฝนตกหนักในช่วงนี้ทำให้พื้นที่ อำเภอปากพองเกิดน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ราบลุ่ม เรียกกันว่าลุ่มน้ำ ปากพอง ประกอบไปด้วย 9 อำเภอ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้แก่ อำเภอปากพอง เขียร ใหญ่ พระพรหม หัวไทร ชะอวด เฉลิมพระเกียรติ ร่อนพิบูลย์ และบางส่วนของอำเภอเมืองและ อำเภอลานสกา ซึ่งในฤดูน้ำหลากมีระดับน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร 1-1.5 เมตร

ปัญหาที่สำคัญลงมาคือปัญหาไฟไหม้ มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของ เกษตรกรตั้งอย่างทั้งหมด เนื่องจากไม้สนประดิพัทธ์มีใบแห้งที่ร่วงตกพื้นดินหนามาก เมื่อเจอไฟ ป่าเพียงเล็กน้อยก็เป็นเชื้อเพลิงอย่างดี ซึ่งการป้องกันของเกษตรกรก็คือจะขุดคูน้ำรอบแปลงและ หมั่นกวาดเศษใบไม้ที่ง่ายต่อการติดเชื้อเพลิงเผาก่อนที่จะถึงหน้าแล้งก็เป็นการป้องกันอีกวิธีหนึ่ง

ส่วนปัญหาสุดท้ายที่เกษตรกรผู้ปลูกไม้สนประดิพัทธ์ประสบอยู่คือปัญหาวัชพืชรบกวน มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.33 ของเกษตรกรทั้งหมด ซึ่งปัญหานี้จะเกิดขึ้นกับเกษตรกรที่ปลูก ไม้สนประดิพัทธ์ช่วง 1-2 ปีแรก ดังนั้นเกษตรกรจะต้องหมั่นกำจัดวัชพืช เมื่อไม้สนประดิพัทธ์โต ใบของมันจะร่วงปกคลุมวัชพืชทำให้วัชพืชเติบโตไม่ได้

2. ปัญหาทางการตลาด

จากการสอบถามเกษตรกรผู้สวนไม้สนประดิพัทธ์ พบว่ามีปัญหาเรื่องราคาผลผลิตไม้แน่นอน ซึ่งเกษตรกรที่ประสบปัญหาอยู่จำนวน 2 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 6.67 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ การก่อสร้างชะงักงันทำให้ราคาไม้ที่ใช้ในการทำเสาเข็มหรือไม้ค้ำยันมีความต้องการลดลงอย่างมาก